

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง

การเตรียมเครื่องมือ
และ การช่วยข้างเก้าอี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก

งานคลินิกและบริการคณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จัดทำโดย

นาง อรญาณ์ ศรีสุวรรณ

ตำแหน่ง ผู้ปฏิบัติงานทันตกรรม

พฤษภาคม 2567

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงาน เรื่องการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ให้กับนักศึกษา และเป็นแนวทางให้กับหน่วยงาน ให้สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้จัดทำไว้ ซึ่งคู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ ได้รวบรวมขั้นตอน วิธีการ ในการปฏิบัติงาน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานจริง แนวทางในการแก้ปัญหาและการพัฒนางาน รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นาง อรญาณ์ ศรีสุวรรณ ผู้เขียน

พฤษภาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ค
สารบัญตาราง	ง
1. วัตถุประสงค์	1
2. ขอบเขต	1
3. คำจำกัดความ	1
4. หน้าที่ความรับผิดชอบ	2
4.1 โครงสร้างงานคลินิกและบริการ	2
4.2 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3
4.3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	4
4.4 แผนการดำเนินงาน	10
5. แผนผังการปฏิบัติงาน Work Flow	10
5.1 สัญลักษณ์แสดงผังกระบวนการ	11
5.2 ตารางแสดงผลกระบวนการ	12
6. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	19
7. ระบบติดตามประเมินผล	28
ข้อควรระวังในการปฏิบัติงาน	28
8. เอกสารอ้างอิง	28
9. แบบฟอร์มที่ใช้	29
10. ข้อเสนอแนะ/เทคนิคในการปฏิบัติงาน/ปัญหาและอุปสรรค แนวทางแก้ไขและพัฒนางาน	31
11. ประวัติผู้เขียน	32

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 โครงสร้างงานคลินิกและบริการ	2
ภาพที่ 6.1 อย่างงานเตรียมเครื่องมือ งานอุดฟัน	20
ภาพที่ 6.2 ตัวอย่างงานการเตรียมเครื่องมือ งานถอนฟัน	21
ภาพที่ 6.3 ตัวอย่างการเตรียมเครื่องมือ งานเคลือบฟลูออไรด์	22
ภาพที่ 6.4 ตัวอย่างงานการเตรียมเครื่องมือ งานเคลือบหลุมร่องฟัน	23
ภาพที่ 6.5 ตัวอย่างงานการเตรียมเครื่องมือและช่วยข้างแก้อั งานครอบฟันเด็ก (SSC)	25
ภาพที่ 6.6 ตัวอย่างงานการเตรียมเครื่องมือและช่วยข้างแก้อั งานรักษารากฟัน (Pulpectomy)	27
ภาพที่ 9.1 ตัวอย่างหน้าจอการจ่ายเครื่องมือ	29
ภาพที่ 9.2 ตัวอย่างแบบฟอร์มการเบิกวัสดุสิ้นเปลืองส่วนกลาง และวัสดุประจำสาขา	30

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานและวิธีปฏิบัติงาน	4
ตารางที่ 4.2 แผนการดำเนินงาน การเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ ในคลินิกทันตกรรม สำหรับเด็ก	10
ตารางที่ 5.1 สัญลักษณ์และความหมายในการอธิบายผังกระบวนการงาน	11
ตารางที่ 5.2 แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Flow) เรื่องการบริหารการจัดเตรียมเครื่องมือ และการช่วยข้างเก้าอี้ทันตกรรมสำหรับเด็ก	12
ตารางที่ 10.1 ข้อเสนอแนะ/เทคนิคในการปฏิบัติงาน/ปัญหาอุปสรรค แนวทางในการแก้ไขและพัฒนางาน แนวทางการดำเนินงาน	31

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง การเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก

ความเป็นมาและความสำคัญ

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในการตรวจรักษาทางทันตกรรม ให้กับนักศึกษาทันตแพทย์หลักสูตรปริญญาตรี ชั้นปี 5 และ 6 ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้บุคลากรในตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานทันตกรรม ที่มีความเชี่ยวชาญในท่งงานอย่างมาก มาช่วยเตรียมเครื่องมือและช่วยข้างแก้อี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก เพื่อให้นักศึกษาทำงานได้เร็วขึ้นและเสร็จทันเวลา

ในช่วงที่ผ่านมา มีนักศึกษาทันตแพทย์ชั้นปี 5 และปี 6 ลงทับซ้อนกันทุกปี จึงพบว่า การมีผู้ปฏิบัติงานทันตกรรม ที่มีความชำนาญงาน มาช่วยเตรียมเครื่องมือและช่วยข้างแก้อี้ หรือช่วยจับผู้ป่วยเด็กกรณีที่ต้องฉีดยาชา ช่วยดูดน้ำลาย ช่วยเอกซเรย์หรือช่วยผสมยาต่างๆ จะทำให้นักศึกษาปฏิบัติงานได้แล้วเสร็จทันเวลาที่กำหนด

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้เขียนจึงมีความสนใจเขียนคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก ฉบับนี้ขึ้น

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก
- 1.2 เพื่อให้การปฏิบัติงานถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบและมาตรฐานเดียวกัน
- 1.3 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานแทนกันได้

2. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่องการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก เป็นคู่มือที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยคลินิกนักศึกษาปริญญาตรี สาขาทันตกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานทันตกรรมต้องปฏิบัติเป็นประจำ โดยครอบคลุมขั้นตอนการปฏิบัติงานตั้งแต่ 1)เตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อี้ในงานอุดฟัน 2)งานถอนฟัน 3)งานเคลือบฟลูออไรด์ 4)งานเคลือบหลุมร่องฟัน 5)งานครอบฟันเด็ก (stainless steel crown) 6)งานรักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy) 7)งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย

จากภาระงานข้างต้น ผู้ปฏิบัติงานในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก ต้องมีทักษะจัดเตรียมเครื่องมือได้ครบทุกงานและบอกวิธีหรือช่วยข้างแก้อี้ ให้กับนักศึกษาทันตแพทย์ชั้นปีที่ 5 และปีที่ 6 และผู้เกี่ยวข้องได้

3. คำจำกัดความ

คลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก หมายถึง คลินิกที่นักศึกษาปฏิบัติงานให้บริการรักษาทางทันตกรรมสำหรับผู้ป่วยเด็ก อายุตั้งแต่ 3 – 12 ขวบ

ผู้ปฏิบัติงานทันตกรรม หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานด้านสนับสนุนงานทันตกรรม ภายใต้ทันตแพทย์หรือผู้บริหารองค์กร

เจ้าหน้าที่ประจำคลินิก หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาทันตแพทย์ปีที่ 5 และ 6

เครื่องมือ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจรักษาทางทันตกรรมสำหรับเด็ก

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

ในการจัดทำคู่มือเรื่องการเตรียมเครื่องมือและการช่วยช่างเก้าอี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก นั้น เป็นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สาขาทันตกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งจะกล่าวถึงโครงสร้างของหน่วยงานและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยขอเสนอรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

4.1 โครงสร้างงานคลินิกและบริการ

ภาพที่ 4.1 โครงสร้างงานคลินิกและบริการ

4.2 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

4.2.1 หน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประเภทตำแหน่ง	ทั่วไป
ชื่อสายงาน	ผู้ปฏิบัติงานทันตกรรม
ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ผู้ปฏิบัติงานทันตกรรม
ระดับตำแหน่ง	ปฏิบัติงาน

หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา โดยใช้ความรู้ความสามารถปฏิบัติงานด้านทันตกรรม ตามคำสั่ง หรือแบบ หรือแนวทางปฏิบัติหรือคู่มือที่มีอยู่อย่างกว้างๆ ภายใต้การกำกับ ตรวจสอบ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะวิธีการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการ

- (1) ให้บริการทันตกรรม ทันตสาธารณสุขเพื่อให้ผู้รับบริการและประชาชนมีสุขภาพช่องปากที่ดี
- (2) จัดเตรียม ดูแล บำรุงรักษา เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์เพื่อให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเป็นไปตามมาตรฐาน
- (3) เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำรายงาน และนำเสนอเจ้าหน้าที่ระดับสูงขึ้นไป

2. ด้านการบริการ

- (1) ให้คำแนะนำ ตอบปัญหา แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ให้แก่ผู้รับบริการทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่ออำนวยความสะดวก และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในงานด้านทันตกรรมทันตสาธารณสุข
- (2) ประสาน แลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ทั้งภายในและภายนอกSi หน่วยงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

4.2.2 หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งตามที่ได้รับมอบหมาย

4.2.2.1 ภาระงานหลัก

ตัวผู้เขียนปฏิบัติงานประจำอยู่คลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก โดยมีภาระงานหลักเป็นงานสนับสนุนการเรียนการสอน ในการจัดเครื่องมือ และช่วยช่างแก้วี ดังนี้

1. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยช่างแก้วี งานอุดฟัน
2. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยช่างแก้วี งานถอนฟัน
3. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยช่างแก้วี งานงานเคลือบฟลูออไรด์
4. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยช่างแก้วี งานเคลือบหลุมร่องฟัน
5. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยช่างแก้วี งานครอบฟันเด็ก (stainless steel crown)

6. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อั งานรักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy)

7. งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย

4.3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ปัจจุบัน ผู้เขียน ดำรงตำแหน่ง ผู้ปฏิบัติงานทันตกรรม ปฏิบัติงานอยู่ที่สาขาทันตกรรมสำหรับเด็ก มีหน้าที่ควบคุมดูแลงานต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานและวิธีปฏิบัติงาน

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีปฏิบัติงาน
1.งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อั งานอุดฟัน	เตรียมเครื่องมืองานอุดฟัน ดังนี้ 1. ชุดอุด Composite 5 ตัว 1) dycal carrier 2) ball burnisher 3) PKT3R 4) CVIPC 5) Plastis instrument 2. Spoon excavator เล็ก,Plastic spatuia}ด้ามพู่กัน, ถาดหลุม 3. ชุดหัวกรอและหัวขัด 1) Diamond bur FG 010,012 2) Flame stone ขาว FG 3) Flame stone ขาว RA 4) Rubber cup 5) หัวขัด Enhance 4. ชุด Handpiece 1) Airotor 2) Contra 3) Strainght 5. ชุด Rubber dam 1) Rubber dam forceps 2) Rubber dam flam 3) Rubber dam clamp 14 4) Rubber dam sheet ขนาด5x5 นิ้ว 6. ชุดเครื่องมืออื่นๆ 1) Syringe ฉีดยาชา 2) Mouth gag

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีปฏิบัติงาน
	<p>3) T-band</p> <p>4) เครื่องฉายแสง+ไม้กั้นแสง</p> <p>5) กระจกเช็กสบ</p> <p>6) T-band</p> <p>7) wedgel ไม้</p> <p>8) Hight power suction, หลอดดูดน้ำลาย</p> <p>2. เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างเก้าอี้ ดังนี้</p> <p>1) เตรียม ยาชาเฉพาะที่ ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษาทันตแพทย์</p> <p>2) เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2%</p> <p>3) เตรียมแผ่นยางกั้นน้ำลาย และ ผูก Dental Floss ไว้ที่ rubber dam clamp</p> <p>4) เตรียมชุดอุดและวัสดุ</p> <p>5) ช่วยจับเด็กกรณีที่ไม่ให้ความร่วมมือ</p> <p>6) ช่วยดูดน้ำลาย</p>
<p>2. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ งานถอนฟัน</p>	<p>เตรียมเครื่องมืองานถอนฟันและวัสดุดังนี้</p> <p>1. ชุดตรวจ</p> <p>2. ชุดถอนฟัน</p> <p>1) คีมถอนฟันบนเด็กบน-ล่าง</p> <p>2) Curette double end</p> <p>3) Straight elevator ปลายเล็ก</p> <p>4) Root forceps บน-ล่าง</p> <p>5) Root tip pick</p> <p>6) Syringe ฉีดยาชา</p> <p>7) Artery forcep</p> <p>8) Needle holder+กรรไกรตัดไหม</p> <p>9) Hight power suction, หลอดดูดน้ำลาย</p> <p>เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างเก้าอี้ ดังนี้</p> <p>1. เตรียม ยาชาเฉพาะที่ ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษาทันตแพทย์</p> <p>2. เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2% ส่งให้หมอดด้วยมือขวา ส่งเสร็จแล้วใช้มือจับ ศรีษะเด็ก ส่วนมือซ้าย จับมือเด็กไว้</p> <p>3. รับ Syringe ฉีดยาชา จากหมอดด้วยมือขวาเพื่อใส่ปลอกเข็ม</p> <p>4. เตรียมส่งผ้าก๊อช ตามด้วย Straight elevator ปลายเล็ก</p>

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีปฏิบัติงาน
	5. เตรียมส่ง คีมถอนฟัน 6. ช่วยดูดน้ำลาย 7. เตรียมผ้าให้คนไข้กัด 8. ให้คำแนะนำ การปฏิบัติตัวหลังการถอนฟันให้ผู้ปกครองทราบ
3. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อั งานงานเคลือบฟลูออไรด์	เตรียมเครื่องมืองานเคลือบฟลูออไรด์ ดังนี้ 1. ชุดตรวจ 2. ชุดหัวขัด 1) หัว Prophy 2) Rubber cup 3. Tray ใส่ Fluoride S / M / L 4. Finger cup 5. Dental Floss 6. ถาดหลุม, ต้มฟูกัน 7. Universal sickle 8. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อั ดังนี้ 1. เตรียมหัวกรอ Prophy และหัวขัด Rubber cup 2. เตรียม Finger cup ใส่ผงขัดฟัน Prophy Paste 3. เตรียม Universal sickle 4. เตรียม Tray ใส่ Fluoride S / M / L ใส่ Fluoride gel 5. ช่วยดูดน้ำลาย ดูด Fluoride gel ออกให้หมด 6. ให้คำแนะนำหลังจากเคลือบฟลูออไรด์ คือ ให้งดน้ำงดอาหาร 30 นาที
4. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อั งานเคลือบหลุมร่องฟัน	เตรียมเครื่องมืองานเคลือบหลุมร่องฟัน และวัสดุ ดังนี้ 1. ชุดตรวจ 2. ชุด Handpiece 1) Airtor 2) Contra 3. ชุดหัวขัด 1) Flame stone ขาว RA 2) Rubber cup, / Rubber brush 3) หัว Enhance 4. Finger cup

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีปฏิบัติงาน
	<p>5. Mouth gag / ผงฟิวมิส</p> <p>6. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย</p> <p>7. กระจกเช็ดสบ</p> <p>9. เครื่องฉายแสง / ไม้กั้นแสง</p> <p>10 High power suction, หลอดดูดน้ำลาย</p> <p>เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อี้ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียม Rubber brush ใส่หัว Prophy ให้นักศึกษาทันตแพทย์ขัดฟันด้วยผงฟิวมิส 2. เตรียมใส่ Mouth gag และเตรียม Cotton roll ไม้กั้นน้ำลาย ใช้ Saiive กัด Cotton roll ไม้ 3. เตรียม Phosphoric Acid Gel ให้นักศึกษา 4. เตรียมส่ง Sealat และฉายแสง 40 วินาที 5. เตรียมส่งกระจกเช็ดสบ 6. เตรียมกรอ Flame stone ขาว RA 7. ช่วยดูดน้ำลาย
<p>5. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อี้ งานครอบฟันเด็ก (stainless steel crown)</p>	<p>เตรียมเครื่องมืองานครอบฟันเด็ก (SSC) และวัสดุ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชุดตรวจ 2. ชุด Handpiece <ol style="list-style-type: none"> 1) Airtor 2) Contra 3) Strainght 3. ชุด Rubber dam <ol style="list-style-type: none"> 1) Rubber dam forceps 2) Rubber dam flam 3) Rubber dam clamp 14 4) Rubber dam sheet ขนาด5x5 นิ้ว 5) Rubber dam puncher 4. ชุด SSC มี 6 ตัว <ol style="list-style-type: none"> 1) spoonใหญ่ 2) climping plier 3) contouring plier 4) band seater

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีปฏิบัติงาน
	<p>5) crimping plier</p> <p>6) กรรไกร ตัด crown</p> <p>5. ชุดหัวขัด SSC</p> <p>1) stone แดง, เขียว</p> <p>2) หัว prep D8</p> <p>3) หัว prep D2</p> <p>6. Cement spatula, Plastic spatula, Glasslab, กระดาษผสมวัสดุ, Dental Floss</p> <p>7. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย</p> <p>เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อี๋ ดังนี้</p> <p>1. เตรียม Topical Anesthetic Gel ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษา ทันตแพทย์</p> <p>2. เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2% ส่งให้หมอด้วยมือขวา ส่งเสร็จแล้วใช้มือจับ ศรีษะเด็ก ส่วนมือซ้าย จับมือเด็กไว้</p> <p>3. เตรียมเจาะแผ่นยางกั้นน้ำลาย และ ผูก Dental Floss</p> <p>4. เตรียมหัวกรอเร็ว Diamond bur 018-023 และ D8, D2</p> <p>5. เตรียม Stainless Steel (SSC) ให้ลองใส่ฟัน และเตรียม Spoon excavator ตัวใหญ่ ให้นักศึกษาทันตแพทย์ แกะ SSC ออกมา นำแช่ Alcohol 70% และเช็ด SSC ให้แห้ง</p> <p>6. เตรียมผสมวัสดุ/Fuji 1 และส่งให้หมอ</p> <p>7. เตรียมผ้าก๊อซ ชุบน้ำหมาดๆ และผูกปม Dental Floss ส่งให้หมอ</p> <p>8. ช่วยดูดน้ำลาย</p>
<p>6. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อี๋ งานรักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy)</p>	<p>เตรียมเครื่องมือ งานรักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy) ดังนี้</p> <p>1. ชุดตรวจ</p> <p>2. ชุด Handpiece</p> <p>1) Airtor</p> <p>2) Contra</p> <p>3) Straight</p> <p>3. ชุด Rubber dam</p> <p>1) Rubber dam forceps</p> <p>2) Rubber dam flam</p> <p>3) Rubber dam clamp 14</p>

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีปฏิบัติงาน
	<p>4) Rubber dam sheet ขนาด5x5 นิ้ว</p> <p>5) Rubber dam puncher</p> <p>4. ชุดเครื่องมือ รักษาฟันเด็ก (Pulpectomy) มี 5 ตัว</p> <p>1) Plastic instrument</p> <p>2) Spoon</p> <p>3) Finger ruler</p> <p>4) Cement spatula</p> <p>5) Ball burnisher)</p> <p>5. อุปกรณ์อื่นๆ</p> <p>1) Syringe irrigate 5 cc</p> <p>2) K-file21 mm (8-40)</p> <p>3) Barbed broach (ขาว เหลือง แดง น้ำเงิน)</p> <p>4) Glaslab</p> <p>5) Paper point</p> <p>6) Cutton plelet</p> <p>7) Lentulo spiral 17 mm.</p> <p>8) หัวกรอเร็ว D 8</p> <p>9) Dental Floss</p> <p>6. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย</p> <p>เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อี้ ดังนี้</p> <p>1. เตรียม Topical Anesthetic Gel ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษา ทันตแพทย์</p> <p>2. เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2% ส่งให้หมอดัดด้วยมือขาว ส่งเสร็จ แล้วใช้มือจับ ศรีษะเด็ก ส่วนมือซ้าย จับมือเด็กไว้</p> <p>3. เตรียมเจาะแผ่นยางกั้นน้ำลาย และ ผูก Dental Floss</p> <p>4. ช่วยผสมวัสดุ</p> <p>5. ช่วยดูดน้ำลาย</p>
7. งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย	<p>งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย มีหลักการปฏิบัติงาน ดังนี้</p> <p>1. ช่วยจ่ายเครื่องมือและอุปกรณ์อื่นๆ</p> <p>2. ช่วยงานออกหน่วยทันตกรรมพระราชทาน</p> <p>3. สอนการช่วยข้างแก้อี้ของนักเรียนผู้ช่วยทันตแพทย์</p> <p>4. ปฏิบัติงานแทนเจ้าหน้าที่สาขาข้างเคียง</p>

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	วิธีปฏิบัติงาน
	5. ทำการตรวจเช็ค 5 ส ทุกวันพุธบ่าย 6. เตรียม ถุงมือ หมวก Mask เสื้อกาวน์ ให้อาจารย์ประจำวัน 7. ตรวจเช็คยูนิตทำฟันและบริเวณที่รับผิดชอบให้สะอาดและพร้อมใช้งาน 8. เปลี่ยนน้ำยาล้างมือตามยูนิตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 9. ดูแลการแจ้งซ่อมลงในระบบ Mis dentistry

4.4 แผนการดำเนินงาน

ในการบริหารจัดการเรื่องการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กรและเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน จึงได้จัดทำแผนการดำเนินงาน ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แผนการดำเนินงาน การเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก

กิจกรรม	ดำเนินการเมื่อ
1.งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานอุดฟัน	ทุกวัน
2. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานถอนฟัน	ทุกวัน
3. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานเคลือบฟลูออไรด์	ทุกวัน
4. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานเคลือบหลุมร่องฟัน	ทุกวัน
5. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานครอบฟันเด็ก (stainless steel crown)	ทุกวัน
6. งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานรักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy)	ทุกวัน
7. งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย	ทุกวัน

5. แผนผังการปฏิบัติงาน Work Flow

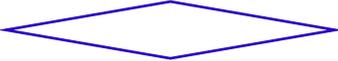
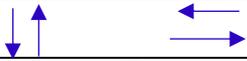
ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งในบทนี้จะนำเสนอตารางผังกระบวนการงาน (Flow Chart) จากนั้นจึงอธิบายรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติ รวมถึงเทคนิคในการปฏิบัติงาน โดยอธิบายเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้

- 5.1 สัญลักษณ์แสดงผังกระบวนการงาน
- 5.2 ตารางแสดงผังกระบวนการงาน
- 5.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- 5.3 เทคนิคในการปฏิบัติงาน

5.1 สัญลักษณ์แสดงผังกระบวนการงาน

ขั้นตอนเรื่องการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก ผู้เขียนจะขออธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้ในการอธิบายความ ดังแสดงในตารางที่ 5.1

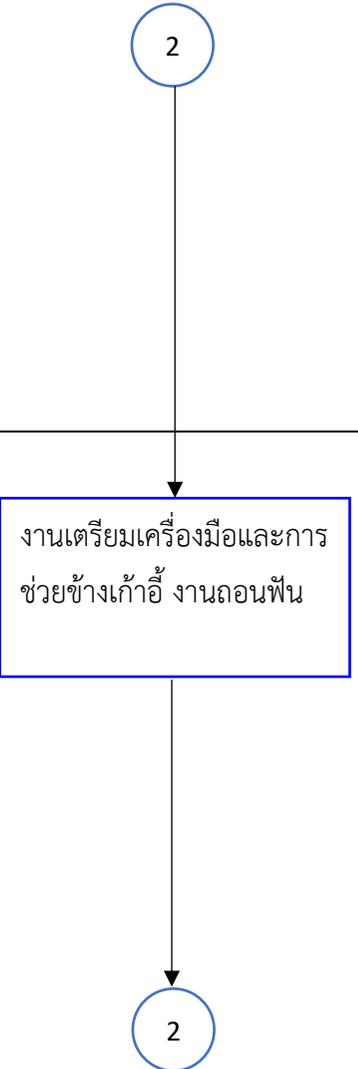
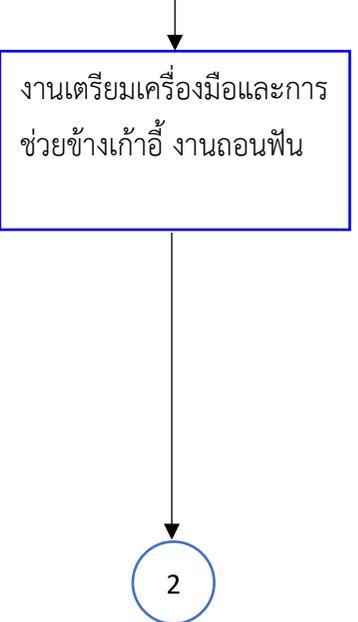
ตารางที่ 5.1 สัญลักษณ์และความหมายในการอธิบายผังกระบวนการงาน

สัญลักษณ์	ความหมาย
	จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด
	การปฏิบัติงาน หรือจุดที่มีการปฏิบัติงาน ใดๆ ใดอย่างหนึ่ง
	การตัดสินใจ ทางเลือก หรือการอนุมัติอย่างใดอย่างหนึ่ง
	การรับข้อมูล
	แสดงผลลัพธ์ทางกระดาษ
	ลูกศรแสดงทิศทาง
	การเชื่อมต่อจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดแต่ละหน้า ตามจำนวนเลขที่แสดงในสัญลักษณ์
	จุดเชื่อมต่อ แทนจุดเชื่อมต่อของผังงานในที่มีเส้นมาบรรจบกันเพื่อไปสู่การทำงานที่เหมือนกัน

5.2 ตารางแสดงผังกระบวนการงาน

สำหรับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็กผู้เขียนได้นำเสนอผังกระบวนการงานดังแสดงในตารางที่ 5.2 ตารางที่ 5.2 แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Flow) เรื่องการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก

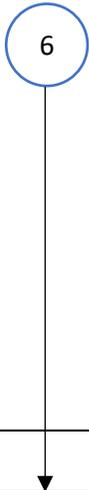
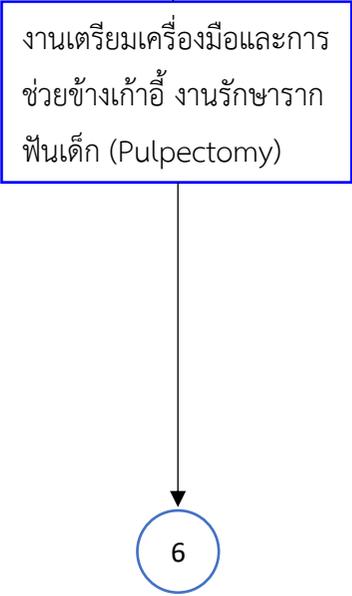
ที่	ผังกระบวนการงาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
1					
2		<p>ขั้นตอนที่ 1</p> <p>การเตรียมเครื่องมืองานอุดฟัน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชุดตรวจ 2. ชุดอุด Composite 5 ตัว - dycal carrier , ball burnisher,PKT3R,CVIPC,plastis instrument 3. Spoon excavator เล็ก,Plastic spatula)ด้ามพู่กัน,ถาดหลุม 4. ชุดหัวกรอและหัวขัด - Diamond bur FG 010,012,Flame stone ขาว FG,Flame stone ขาว RA ,Rubber cup,หัวขัด Enhance 5. ชุด Handpiece Airotor ,Contra ,Strainght 6. ชุด Rubber dam - rubber dam forcep,rubber dam flam rubber dam clamp 14,rubber dam sheet ขนาด5x5 นิ้ว 7. ชุดเครื่องมืออื่น - syringe ฉีดยาชา,Mouth gag, T-band,เครื่องฉายแสง+ไม้กั้นแสง,กระดาษเช็คสบ,T-band ,wedgel ไม้ 8. Hight power suction,หลอดดูดน้ำลาย 	เจ้าหน้าที่ประจำสาขา		1 ชั่วโมง

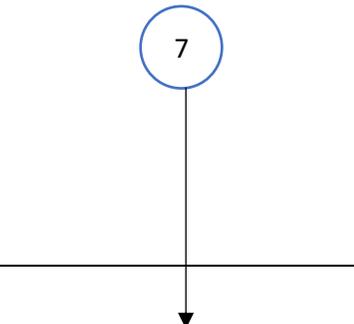
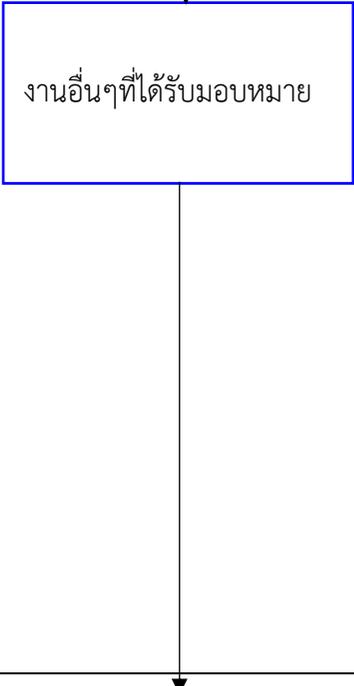
ที่	ผังกระบวนการงาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
		เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อื้อ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียม ยาชาเฉพาะที่ ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษาทันตแพทย์ 2. เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2% 3. เตรียมแผ่นยางกั้นน้ำลาย และ ผูก Dental Floss ไว้มือที่ rubber dam clamp 4. เตรียมชุดดูดและวัสดุ 5. ช่วยจับเด็กกรณีที่ไม่ให้ความร่วมมือ 6. ช่วยดูดน้ำลาย 			
3		ขั้นตอนที่ 2 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานถอนฟัน เตรียมเครื่องมืองานถอนฟัน ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ชุดตรวจ 2. ชุดถอนฟัน 3. Syringe ฉีดยาชา 4. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อื้อ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียม ยาชาเฉพาะที่ ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษาทันตแพทย์ 2. เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2% ส่งให้หมอดัดด้วยมือขวา ส่งเสร็จแล้วใช้มือจับ ศรีษะเด็ก ส่วนมือซ้าย จับมือเด็กไว้ 3. รับ Syringe ฉีดยาชา จากหมอดัดด้วยมือขวาเพื่อใส่ปลอกเข็ม 4. เตรียมส่งผ้าก๊อช ตามด้วย Straight elevator ปลายเล็ก 	เจ้าหน้าที่ประจำสาขา		

ที่	ผังกระบวนการงาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
		5. เตรียมส่ง คีมถอนฟัน 6. ช่วยดูดน้ำลาย 7. เตรียมผ้าให้คนไข้กัด 8. ให้คำแนะนำ การปฏิบัติตัวหลังการถอนฟันให้ผู้ปกครองทราบ			
4	<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานเคลือบฟลูออไรด์ </div>	ขั้นตอนที่ 3 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานเคลือบฟลูออไรด์ เตรียมเครื่องมืองานเคลือบฟลูออไรด์ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ชุดตรวจ 2. ชุดหัวขัด 3. Tray ใส่ Fluoride S / M / L 4. Finger cup 5. Dental Floss 6. ถาดหลุม,ด้ามพู่กัน 7. Universal sickle 8. High power suction,หลอดดูดน้ำลาย เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อื้อ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียมหัวกรอ Prophy และหัวขัด Rubber cup 2. เตรียม Finger cup ใส่ผงขัดฟัน Prophy Paste 3. เตรียม Universal sickle 4. เตรียม Tray ใส่ Fluoride S / M / L ใส่ Fluoride gel 	เจ้าหน้าที่ประจำสาขา		

ที่	ผังกระบวนการงาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
	<p style="text-align: center;">4</p>	5. ช่วยดูดน้ำลาย ดูด Fluoride gel ออกให้หมด 6. ให้คำแนะนำหลังจากเคลือบฟลูออไรด์ คือ ให้งดรับประทานอาหาร 30 นาที			
5	<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> งานเตรียมเครื่องมือและ การช่วยข้างแก้อ๊ งาน เคลือบหลุมร่องฟัน </div>	ขั้นตอนที่ 4 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อ๊ งานเคลือบฟลูออไรด์ เตรียมเครื่องมืองานเคลือบหลุมร่องฟัน และวัสดุ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ชุดตรวจ 2. ชุด Handpiece 3. ชุดหัวขัด 4. Finger cup 5. Mouth gag / ผงฟิวมิส 6. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย 7. กระดาษเช็ดสบ 8. เครื่องฉายแสง / ไม้กั้นแสง 9 High power suction, หลอดดูดน้ำลาย เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อ๊ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียม Rubber brush ใส่หัว Prophylax ให้นักศึกษาทันตแพทย์ขัดฟันด้วยผงฟิวมิส 2. เตรียมใส่ Mouth gag และเตรียม Cotton roll ไว้กั้นน้ำลาย ใช้ Saiive กด Cotton roll ไว้ 3. เตรียม Phosphoric Acid Gel ให้นักศึกษา 	เจ้าหน้าที่ประจำสาขา		

ที่	ผังกระบวนการงาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
		4. เตรียมส่ง Sealat และฉายแสง 40 วินาที 5. เตรียมส่งกระดาษเช็คสบ 6. เตรียมกรอ Flame stone ขาว RA 7. ช่วยดูดน้ำลาย			
6		ขั้นตอนที่ 5 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อ๊ งานครอบฟันเด็ก (SSC) เตรียมเครื่องมืองานครอบฟันเด็ก (SSC) และวัสดุ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ชุดตรวจ 2. ชุด Handpiece 3. ชุด Rubber dam 4. ชุดเครื่องมือ SSC 5. ชุดหัวขัด SSC 6. Cement spatula, Plastic spatula, Glaslab, กระดาษผสมวัสดุ, Dental Floss 7. Hight power suction, หลอดดูดน้ำลาย เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อ๊ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียม Topical Anesthetic Gel ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษาทันตแพทย์ 2. เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2% ส่งให้หมอดัดด้วยมือขวา ส่งเสร็จแล้วใช้มือจับ ศรีษะเด็ก ส่วนมือซ้าย จับมือเด็กไว้ 	เจ้าหน้าที่ประจำสาขา		

ที่	ผังกระบวนการงาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
		3. เตรียมเจาะแผ่นยางกันน้ำลาย และ ผูก Dental Floss 4. เตรียมหัวกรอเร็ว Diamond bur 018-023 และ D8,D2 5. เตรียม Stainless Steel (SSC) ให้ลองใส่ฟัน และเตรียม Spoon excavator ตัวใหญ่ ให้นักศึกษาทันตแพทย์ แกะ SSC ออกมา นำแช่ Alcohol 70% และเช็ด SSC ให้แห้ง 6. เตรียมผสมวัสดุ/Fuji 1 และส่งให้หมอ 7. เตรียมผ้าก๊อช ชุบน้ำหมาดๆ และผูกปม Dental Floss ส่งให้หมอ 8. ช่วยดูคน้ำลาย			
7		ขั้นตอนที่ 6 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อั งานรักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy) เตรียมเครื่องมือ งานรักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy) ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ชูดตรวจ 2. ชูด Handpiece 3. ชูด Rubber dam 4. ชูดเครื่องมือ 5 ตัว 5. อุปกรณ์อื่นๆ 6. Hight power suction, หลอดดูดน้ำลาย เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อั ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียม Topical Anesthetic Gel ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษาทันตแพทย์ 	เจ้าหน้าที่ประจำสาขา		

ที่	ผังกระบวนการงาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
		2. เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2% ส่งให้หมอดัดด้วยมือขวา ส่งเสร็จ แล้วใช้มือจับ ศรีษะเด็ก ส่วนมือซ้าย จับมือเด็กไว้ 3. เตรียมเจาะแผ่นยางกั้นน้ำลาย และ ผูก Dental Floss 4. ช่วยผสมวัสดุ 5. ช่วยดูดน้ำลาย			
9		ขั้นตอนที่ 7 งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย มีหลักการปฏิบัติงาน ดังนี้ 1. ช่วยจ่ายเครื่องมือและอุปกรณ์อื่นๆ 2. ช่วยงานออกหน่วยทันตกรรมพระราชทาน 3. สอนการช่วยข้างแก้อีของนักเรียนผู้ช่วยทันตแพทย์ 4. ปฏิบัติงานแทนเจ้าหน้าที่สาขาข้างเคียง 5. ทำการตรวจเช็ค 5 ส ทุกวันพุธบ่าย 6. เตรียม ถูมือ หมวก Mask เสื้อกาวน์ ให้อาจารย์ประจำวัน 7. ตรวจเช็คยูนิตทำฟันและบริเวณที่รับผิดชอบให้สะอาดและพร้อมใช้งาน 8. เปลี่ยนน้ำยาล้างมือตามยูนิตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 9. ดูแลการแจ้งซ่อมลงในระบบ Mis dentistry	เจ้าหน้าที่ประจำสาขา		
9					

6. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

จากผังกระบวนการตามตารางที่ 5.2 ข้างต้น อธิบายเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ งานอุดฟัน มีหลักปฏิบัติดังนี้
เตรียมเครื่องมืองานอุดฟัน ดังนี้

1. ชุดอุด Composite 5 ตัว
 - 1) dycal carrier
 - 2) ball burnisher
 - 3) PKT3R
 - 4) CVIPC
 - 5) Plastis instrument
2. Spoon excavator เล็ก, Plastic spatula 1 คู่, ไม้พู่กัน, ถาดหลุม
3. ชุดหัวกรอและหัวขัด
 - 1) Diamond bur FG 010,012
 - 2) Flame stone ขาว FG
 - 3) Flame stone ขาว RA
 - 4) Rubber cup
 - 5) หัวขัด Enhance
4. ชุด Handpiece
 - 1) Airtor
 - 2) Contra
 - 3) Straight
5. ชุด Rubber dam
 - 1) Rubber dam forceps
 - 2) Rubber dam flam
 - 3) Rubber dam clamp 14
 - 4) Rubber dam sheet ขนาด 5x5 นิ้ว
6. ชุดเครื่องมืออื่นๆ
 - 1) Syringe ฉีดยาชา
 - 2) Mouth gag
 - 3) T-band
 - 4) เครื่องฉายแสง+ไม้กั้นแสง
 - 5) กระดาษเช็ดสบ

- 4) Root forceps บน-ล่าง
- 5) Root tip pick
- 6) Syringe ฉีดยาชา
- 7) Artery forcep
- 8) Needle holder+กรรไกรตัดไหม
- 9) High power suction, หลอดดูดน้ำลาย

ดังแสดงในภาพ 6.2

ภาพที่ 6.2 ตัวอย่างงานเตรียมเครื่องมืองานถอนฟัน

เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างเก้าอี้ ดังนี้

1. เตรียม ยาชาเฉพาะที่ ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษาทันตแพทย์
2. เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2% ส่งให้หมอดด้วยมือขวา ส่งเสร็จแล้วใช้มือจับ ศรีษะเด็ก ส่วนมือซ้าย จับมือเด็กไว้
3. รับ Syringe ฉีดยาชา จากหมอดด้วยมือขวาเพื่อใส่ปลอกเข็ม
4. เตรียมส่งผ้าก๊อช ตามด้วย Straight elevator ปลายเล็ก
5. เตรียมส่ง คีมถอนฟัน
6. ช่วยดูดน้ำลาย
7. เตรียมผ้าให้คนไข้กัด
8. ให้คำแนะนำ การปฏิบัติตัวหลังการถอนฟันให้ผู้ปกครองทราบ

ขั้นตอนที่ 3 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื งานเคลือบฟลูออไรด์ มีหลักปฏิบัติดังนี้
เครื่องมืองานเคลือบฟลูออไรด์ ดังนี้

1. ชุดตรวจ
2. ชุดหัวขัด
 - 1) หัว Prophy
 - 2) Rubber cup
3. Tray ใส่ Fluoride S / M / L
4. Finger cup
5. Dental Floss
6. ถาดหลุม,ด้ามพู่กัน
7. Universal sickle
8. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย

ดังแสดงในภาพ 6.3

ภาพที่ 6.3 ตัวอย่างการเตรียมเครื่องมืองานเคลือบฟลูออไรด์

เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างแก้อื ดังนี้

1. เตรียมหัวกรอ Prophy และหัวขัด Rubber cup
2. เตรียม Finger cup ใส่ผงขัดฟัน Prophy Paste
3. เตรียม Universal sickle
4. เตรียม Tray ใส่ Fluoride S / M / L ใส่ Fluoride gel
5. ช่วยดูดน้ำลาย ดูด Fluoride gel ออกให้หมด

6. ให้คำแนะนำหลังจากเคลือบฟลูออไรด์ คือ ให้งดน้ำงดอาหาร 30 นาที

ขั้นตอนที่ 4 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างแก้อื้อ งานเคลือบหลุมร่องฟัน มีหลักปฏิบัติดังนี้
เครื่องมืองานเคลือบหลุมร่องฟัน มีดังนี้

1. ชุดตรวจ
2. ชุด Handpiece
 - 1) Airtor
 - 2) Contra
3. ชุดหัวขัด
 - 1) Flame stone ขาว RA
 - 2) Rubber cup, / Rubber brush
 - 3) หัว Enhance
4. Finger cup
5. Mouth gag / ผงพิวมิส
6. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย
7. กระดาษเช็ดสบ
8. เครื่องฉายแสง / ไม้กั้นแสง
9. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย

ดังแสดงในภาพ 6.4

ภาพที่ 6.4 ตัวอย่างการเตรียมเครื่องมืองานเคลือบหลุมร่องฟัน

เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างเก้าอี้ ดังนี้

1. เตรียม Rubber brush ใส่หัว Prophy ให้นักศึกษาทันตแพทย์ขัดฟันด้วยผงฟิวมิส
2. เตรียมใส่ Mouth gag และเตรียม Cotton roll ไว้กั้นน้ำลาย ใช้ Saiive กด Cotton roll ไว้
3. เตรียม Phosphoric Acid Gel ให้นักศึกษา
4. เตรียมส่ง Sealat และฉายแสง 40 วินาที
5. เตรียมส่งกระดาษเช็คสบ
6. เตรียมกรอ Flame stone ขาว RA
7. ช่วยดูดน้ำลาย

ขั้นตอนที่ 5 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ งานครอบฟันเด็ก (stainless steel crown) มีหลักปฏิบัติดังนี้

เครื่องมืองานครอบฟันเด็ก (SSC) มี ดังนี้

1. ชุดตรวจ
2. ชุด Handpiece
 - 1) Airotor
 - 2) Contra
 - 3) Strainght
3. ชุด Rubber dam
 - 1) Rubber dam forceps
 - 2) Rubber dam flam
 - 3) Rubber dam clamp 14
 - 4) Rubber dam sheet ขนาด5x5 นิ้ว
 - 5) Rubber dam puncher
4. ชุด SSC มี 6 ตัว
 - 1) spoonใหญ่
 - 2) climping plier
 - 3) contouring plier
 - 4) band seater
 - 5) crimping plier
 - 6) กรรไกร ตัด crown
5. ชุดหัวขัด SSC
 - 1) stone แดง, เขียว
 - 2) หัว prep D8

- 3) หัว prep D2
6. Cement spatula, Plastic spatula, Glasslab, กระจกผสมวัสดุ, Dental Floss
7. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย

ดังแสดงในภาพ 6.5

ภาพที่ 6.5 ตัวอย่างการเตรียมเครื่องมืองานครอบฟันเด็ก(SSC)

เจ้าหน้าที่ประจำสาขา ทำการช่วยข้างเก้าอี้ ดังนี้

1. เตรียม Topical Anesthetic Gel ใส่ก้านสำลี ส่งให้นักศึกษาทันตแพทย์
2. เตรียม Syringe ใส่ยาชา 2% ส่งให้หมอด้วยมือขวา ส่งเสร็จแล้วใช้มือจับ ศรีษะเด็ก ส่วนมือซ้าย จับมือเด็กไว้
3. เตรียมเจาะแผ่นยางกั้นน้ำลาย และ ผูก Dental Floss
4. เตรียมหัวกรอเร็ว Diamond bur 018-023 และ D8,D2
5. เตรียม Stainless Steel (SSC) ให้ลองใส่ฟัน และเตรียม Spoon excavator ตัวใหญ่ ให้นักศึกษาทันตแพทย์ แกะ SSC ออกมา นำแช่ Alcohol 70% และเช็ด SSC ให้แห้ง
6. เตรียมผสมวัสดุ/Fuji 1 และส่งให้หมอ
7. เตรียมผ้าก๊อช ชุบน้ำหมาดๆ และผูกปม Dental Floss ส่งให้หมอ
8. ช่วยดูดน้ำลาย

ขั้นตอนที่ 6 งานเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ งานรักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy) มีหลักปฏิบัติ ดังนี้

เครื่องมือ งานรักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy) มี ดังนี้

1. ชุดตรวจ
2. ชุด Handpiece
 - 1) Airtor
 - 2) Contra
 - 3) Straight
3. ชุด Rubber dam
 - 1) Rubber dam forceps
 - 2) Rubber dam flamm
 - 3) Rubber dam clamp 14
 - 4) Rubber dam sheet ขนาด5x5 นิ้ว
 - 5) Rubber dam puncher
4. ชุดเครื่องมือ รักษารากฟันเด็ก (Pulpectomy) มี 5 ตัว
 - 1) Plastic instrument
 - 2) Spoon
 - 3) Finger ruler
 - 4) Cement spatula
 - 5) Ball burnisher)
5. อุปกรณ์อื่นๆ
 - 1) Syringe irrigate 5 cc
 - 2) K-file 21 mm (8-40)
 - 3) Barbed broach (ขาว เหลือง แดง น้ำเงิน)
 - 4) Glasslab
 - 5) Paper point
 - 6) Cotton pellet
 - 7) Lentulo spiral 17 mm.
 - 8) หัวกรอเร็ว D 8
 - 9) Dental Floss
6. High power suction, หลอดดูดน้ำลาย

8. เปลี่ยนน้ำยาล้างมือตามยูนิตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
9. ดูแลการแจ้งซ่อมลงในระบบ Mis dentistry

7. ระบบติดตามประเมินผล

วิธีการติดตามประเมินผลการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก มีวิธีการดังนี้

- 7.1 ผู้รับผิดชอบต้องตรวจสอบเครื่องมือให้มีครบและพร้อมใช้งานทุกวัน พร้อมทั้งตรวจสอบหีบห่อและการแพ็คเกจเครื่องมือ ไม่ให้ฉีกขาดหรือทะลุออกมา ก่อนนำจ่ายให้กับนักศึกษา
- 7.2 ตรวจสอบวันหมดอายุของวัสดุสิ้นเปลืองทุกสัปดาห์
- 7.3 วางแผนจัดเตรียมวัสดุสิ้นเปลืองส่วนกลางและวัสดุประจำสาขา ให้นักศึกษาใช้อย่างเพียงพอ โดยตรวจสอบการใช้ทุกวัน
- 7.4 ติดตามเครื่องมือและอุปกรณ์ที่แจ้งซ่อม ให้กลับมาใช้งานได้ตามปกติ

ข้อควรระวังในการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานเรื่องการเตรียมเครื่องมือและการช่วยข้างเก้าอี้ ในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก ผู้รับผิดชอบต้องระมัดระวังในเรื่องการบริหารจัดการเรื่องการเตรียมเครื่องมือและการเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการช่วยข้างเก้าอี้ ตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

1. ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายเครื่องมือและอุปกรณ์ของคลินิกอย่างเคร่งครัด
2. ตรวจสอบจำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ให้ถูกต้องครบถ้วน
3. ตรวจสอบหีบห่อก่อนนำจ่ายออกให้มีสภาพสมบูรณ์ ไม่แตกหรือชำรุด
4. ใช้ระบบ first in-first out (หยิบก่อน-หยิบหลัง) ในการเบิกจ่าย
5. กรณีที่พบเครื่องมือชำรุดฉีกขาด ต้องทำการเปลี่ยนทันที
6. ควบคุมการจัดเก็บเครื่องมือให้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบใช้งานได้ง่าย
7. วางแผนการลาทุกประเภท ไม่ให้กระทบกับงานช่วยข้างเก้าอี้ให้นักศึกษา

8. เอกสารอ้างอิง

ข้อมูลในระบบ <https://mis.dentistry.tu.ac.th/>

9. แบบฟอร์มที่ใช้

9.1 โปรแกรม <https://mis.dentistry.tu.ac.th/>

The screenshot displays a web-based search interface for dental procedures. The header is blue with the text 'รายการเบิกอุปกรณ์' (Equipment Request List). The form includes several input fields: 'วิชา' (Subject) with a dropdown menu showing 'Prosth', 'เวลา' (Time) with a dropdown menu, and 'ห้องเรียน' (Classroom) with a dropdown menu. There are also date fields for 'วันที่' (Date) and 'จนถึง' (Until), both set to '22/09/2566'. Below these are fields for 'ชื่อ นศ.' (Student Name) and 'นามสกุล' (Surname). There are three more date fields labeled 'วันที่เริ่มจ่าย' (Start Date) and 'จนถึง' (Until), all currently empty. A checkbox 'ทั้งหมด' (All) is selected, and another checkbox 'เฉพาะรายการที่ก่อน 10:00 และ 14:00 ในวันนี้' (Only items before 10:00 and 14:00 today) is also checked. There are radio buttons for 'เฉพาะรายการค้าง' (Only pending items), 'รายการที่ยังไม่สิ้น' (Items not yet finished), 'บ.ศ.' (Dentist), and 'บ.ท.' (Dental Technician). At the bottom right of the form are buttons for '← ล้าง' (Clear) and 'ค้นหา' (Search). Below the form, a summary line reads: '12 รายการ, 2 หน้า, สืบหาได้ วันที่:22/09/2566, จนถึง:22/09/2566, ฟิลด์:False, เฉพาะรายการที่ก่อน 10:00 และ 14:00 ในวันี้:True, UG:False, PG:False'. Below this is a table with columns: 'ชนิดวิทยา' (Subject), 'ระบบ' (System), 'วิชา' (Subject), 'HN', 'ชื่อ' (Name), 'นามสกุล' (Surname), 'เวลา' (Time), 'วิชา' (Subject), 'ห้องเรียน' (Classroom), 'Unit', 'วันที่' (Date), and 'งาน' (Work). The table contains two rows of data. The first row shows a procedure for '6113670274 ฝังราก เสริมซี่' (6113670274 Implant reinforcement) performed by 'บ.ศ. D6661 Ocer' (Dentist D6661 Ocer) at '1803087 วิทยาลัยพยาบาล' (1803087 Hospital College) on '22/09/2566' at '16:00' in 'ห้องเรียน 4th floor'. The second row shows a procedure for '6213600049 ขูดฟัน เศษราก' (6213600049 Root cleaning) performed by 'บ.ศ. ทท.566 Prosth' (Dentist ทท.566 Prosth) at '1922500 เสด็จ ปะปาย' (1922500 Saeed Papan) on '22/09/2566' at '8:00' in 'ห้องเรียน 4th floor'.

ชนิดวิทยา	ระบบ	วิชา	HN	ชื่อ	นามสกุล	เวลา	วิชา	ห้องเรียน	Unit	วันที่	งาน
ฝังราก เสริมซี่	บ.ศ.	D6661 Ocer	1803087	อศล พชร	ชินสุภา	เช้า Morning	Oper	อาคารควบคุมฯ 4th floor	4	22/09/2566	16:00Pa-fitting and polishing
ขูดฟัน เศษราก	บ.ศ.	ทท.566 Prosth	1922500	เสด็จ ปะปาย	ประสิทธิ์พงษ์	เช้า Morning	Prosth	อาคารควบคุมฯ 4th floor	36	22/09/2566	Tooth alter

ภาพที่ 9.1 ตัวอย่างหน้าจอการจ่ายเครื่องมือ

10. ข้อเสนอแนะ/เทคนิคในการปฏิบัติงาน/ปัญหาอุปสรรค แนวทางในการแก้ไขและพัฒนางาน

ตารางที่ 10.1 ข้อเสนอแนะ/เทคนิคในการปฏิบัติงาน/ปัญหาอุปสรรค แนวทางในการแก้ไขและพัฒนางาน
แนวทางการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ/เทคนิคในการปฏิบัติงาน/ปัญหาอุปสรรค แนวทางในการแก้ไขและพัฒนางาน	แนวทางการดำเนินงาน
1. นักศึกษาศึกษาเบิกเครื่องมือและอุปกรณ์เกินเวลาที่กำหนด ปัญหา: นักศึกษาลืมเบิกเครื่องมือและอุปกรณ์มา และนัดคนใช้ได้ฉุกเฉิน	1. นำเรื่องดังกล่าวเข้าประชุมในที่ประชุมเจ้าหน้าที่ เพื่อหาแนวทางร่วมกัน 2. ให้นักศึกษาทำตามกฎระเบียบที่แจ้งไว้
2. ความสะอาดของยูนิททำฟัน ปัญหา: นักศึกษาไม่ทำความสะอาดยูนิท	1. แจ้งให้นักศึกษาให้อ่านป้ายล่าง Suction ที่แจ้งไว้ ประมาณ 5 นาทีแล้วค่อยขัดออก 2. แจ้งนักศึกษา ให้ทำบริเวณพื้นผิว และปิดยูนิททุกครั้ง หลังเลิกใช้งาน 3. เจ้าหน้าที่เข้าตรวจเช็คยูนิททุกเช้าก่อนนักศึกษาลงปฏิบัติงาน
3. การล้างไส้กรองยูนิทกับการล้าง Suction ปัญหา: นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ดูค่าน้ำยาล้าง Suction และล้างไส้กรอง และสีย้อม Plaque	1. เจ้าหน้าที่ย้ำนักศึกษาให้ล้างไส้กรองกับล้าง Suction ทุกครั้งที่เลิกใช้งาน 2. เจ้าหน้าที่เตรียมน้ำยาล้าง Suction ให้ทุกเช้า
4. ยูนิททำฟันเสียฉุกเฉิน ปัญหา: suction ดูดน้ำลายไม่ทำงาน น้ำ Triple ไม่ไหล	เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ต้องตรวจสอบระบบน้ำลม ไฟ ทุกเช้า หากมียูนิทเสียฉุกเฉิน ให้ทำการแจ้งซ่อมโดยเร่งด่วน
5. เครื่องมือของนักศึกษาที่ส่งมาอบฆ่าเชื้อ แพคเกจไม่เรียบร้อย ลงข้อมูลไม่ครบถ้วน ปัญหา: นักศึกษา ไม่เขียนชื่อและกลุ่ม ก่อนนำส่งมายังเจ้าหน้าที่ประจำสาขา	เจ้าหน้าที่แจ้งนักศึกษาแพ็คเกจให้เรียบร้อยติดเทปกาวยันและเขียนชื่อและกลุ่มให้เรียบร้อย
6. การรับคืนเครื่องมือจากนักศึกษา ปัญหา: รายการเครื่องมือไม่ตรงกับที่นักศึกษาศึกษาเบิกไปใช้	เจ้าหน้าที่ให้นักศึกษาตรวจเช็ครายการให้ครบตามระบบ MIS Dentistry ให้ครบถ้วนก่อนเซ็นรับ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นาง อรณัฐ ศรีสุวรรณ

วัน / เดือน / ปี / เกิด 12 มิถุนายน 2523

ประวัติการศึกษา ใบประกาศผู้ช่วยทันตแพทย์ ปี 2556

ประวัติการทำงาน – งานคลินิกและบริการ คณะทันตแพทยศาสตร์

สถานที่ทำงาน – คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ 2557 จนถึง ปัจจุบัน

โทรศัพท์ 02-5644440-44 ต่อ 77464

E-mail srisuwan19802523@gmail.com